

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28. franci.

Anulu **XLI**

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 64.

Dumineca, 2513 Augustu

1878.

„Kelet“ in dulci jubilo.

Brasiovu, 24 Augustu, 1878.

Foi'a maghiara guvernamentală din Clusiu „Kelet“ (Orientulu) este de cateva dile incóce béta de bucuria. Nu cumva le merge regimentelorunguresci din Bosni'a atatu de stralucitu, nu cumva a reportatu guvernulu vreo victoria, care se-i asigure o domnia gloriósa inca celu puçinu pe unu patrariu de seculu? Nimicu din tóte aceste. Altu evenimentu, de bucuri'a caruia erá aprópe se'si sara din pele Clusienii, face pe „Kelet“ se iubileze. Este marea intemplantare, ca in „partile transilvane“ a succesu ómeniloru guvernului a maná la urn'a electorala vreo cateva mii de alegétori romani si ca totu acelasiu terorismu a reusitu a alege in multe cercuri sasesci deputati guvernamentali, prin care faptu ar' fi fostu desmintiti si desavuatati atatu „passivistii“ romani, catu si „intransigentii“ sasi.

„Kelet“ cá si maiestru Tisza n'are urechi pentru plangerile poporului maghiaru, n'are ochi pentru ingrigirea si amaraciunea, ce a cuprinsu pepturile patriotiloru maghiari, foi'a clusiana vede prin stiel'a s'a numai ómeni multiamiti cu sórtea lor, fericiti de bunatatile, ce le vérsa guvernulu cu abundantia asupra capetelor lor plecate, vede cu deosebire multiamirea si starea fericita in care dupa a lui „intemeiat“ parere se afla intrég'a romanime si sasime din Ardealu. Poporul romanu si sasescu din Transilvani'a — ne spune „Kelet“ — abia a asteptatu se vina momentulu, cá se documenteze pe faça catu de bine se simte sub acestu guvern desmintindu pe acei intransigenti, cari cauta nodu in papura spre a sadi numai ura si nemultiamire in sirurile lui. „Déca amu si presintitu, ca pe conducétorii falsi ai romanime i va desminti chiaru poporul lor propriu — esclama „Kelet“, — dér' n'amu cutezatu a sperá totu acestu resultatu din partea betraniloru sasi impetriti.“

„Kelet“ se bucura vediendu ca falangei ómeniloru guvernului si a ajutoriloru lor de tóta categori'a ia succesu pentru momentu a sparge ici si colo sirurile strense ale romaniloru si sasiloru din Transilvani'a si nu puçini voru fi acei'a, cari in servilismulu lor fara margini séu in orbi'a lor voru consinti cu elu, dér' organulu clusianu in emotiunea s'a uita cu deseversire ca armele, cu cari s'a castigatu acelu succesu momentan, sunt cu doue taisiuri, ca astadi indreptate in contra romaniloru si sasiloru, mane se potu întórce in contra maghiariloru, ca unu succesu dobenditu intr'unu statu constitutiunalu cu pretiulu terrorisarei si alu coruptiunei nu este o victoria, ci unu desastru pentru acelu statu. Cu tóte aceste noi n'amu fi disu nimicu, amu fi lasatu pe „Kelet“ se guste pe deplinu dulceati'a bucuriei sale, pentru care nu 'lu invidiamu niciddecumu, déca ar' fi remasu lucrulu la atata.

Dér' „Kelet“ nu se multiamisce cu succesulu celu fórte problematicu ce l'a eluptatu ceat'a prea plecata de care a dispusu maiestru Tisza la alegerile din urma cu ajutoriulu slabiciunei unor'a si a nefidelitatii altor'a, ci incepe se ne amenintie. Pe toti aceia, cari nu se bucura cu elu asupra isbandei aceleia a constitutiunalismulu si libertatii in „partile transilvane“ cu ocasiunea alegeriloru, „Kelet“ i apostroféza intr'unu modu, incatu ni se pare pentru momentu, ca ne aflamu inca in dile'e lui Bach, candu diuarielor le erá opritu se se folosésca chiaru si de cuventulu „natiune“. Intielegemu ca „Kelet“ nu voiesce se scie de dorintie, postulate si drepturi ale natiunei romane, — dér' de candu este o crima a marturisi si aperá intre marginile legiloru esistente unu programu, care totu pe calea legala tinde la egal'a indreptatire nationala a popóreloru din aceste tieri?

Si apoi intrebamu pe „Kelet“ din Clusiu, pe cari conducétori „adeverati“ ai poporului ro-

manu se baséza elu candu combate pe conducétorii cei „falsi“? Tiene elu óre ca asianumittii „activisti“ sunt cei „adeverati“? Dér' nu vede, ca chiaru si activistii au declarat solemnelu in conferintia si in programulu lor, ca „ei voru se lupte activu pentru castigarea acelorasi drepturi in favorulu natiunei, pe cari passivistii voru se le castige prin resistentia passiva“? Ori dóra „Kelet“ tiene pe aceia de conducétori adeverati, cari si-au oferitu sans façons servitiile guvernului? Cá se sustiena o asemenea absurditate nu ne asteptamu nici dela terroristii din Clusiu.

Nu va trece multu si lumina se va face. Atunci voru vedé si romanii, cari au fostu sedusi si ametiti la ultimele alegeri si maghiarii nepreocupati, care este adeverat'a vointia si convictiune a poporului romanu. „Kelet“ inse se'si ia sém'a, se incete cu amenintiarile, se'si stempere bucuri'a si se o guste in pace, ca-ci vremea frumósa nu tiene multu si dupa seninu vinu éراسi nuorii. Post iubila nubila!

Efectele ocupatiunei.

Maghiariloru nu le mai iese din capu sacrificarea hussariloru la Maglay si a regimentelorunguresci de sub comand'a generalulu Szapáry la Gracianie'a, Clocotnic'e si la Doboy unde divisiunea 20 a fostu silita se se retraga dinaintea númerosei óste a insurgentiloru, cari se dice ca erau la vreo 20,000 ómeni bine condusi si bine armati. Nenorocirile, ce au venitu asupra divisiunei Szapáry sunt intr'adeveru mari, ca-ci se dice, ca numai in Doboy se afla 250 raniti din acea divisiune. Retragerea lui Szapáry a adusu cu sine, cá partea intréga nord-ostica a Bosniei se fia evacuata de trupele nóstre. Inca in decursulu retrageri trupelu au fostu in continuu atacate de insurgenti. Acuma gen. Szapáry se afla in Doboy de unde a respinsu tóte atacurile pana acuma.

Press'a guvernamentală maghiara mai antaiu se silea se ascunda si se escuse nesuccesele ungurulu Szapáry puindu tóta vin'a pe intrigu'a si tradarea din partea poporatiunei mohamedane, si se superá tare pe consiliulu de resbelu din Vien'a, care a tramisu numai atatu de puçine trupe in Bosni'a. Foile vieneze i-a respinsu dicéndu ca caus'a superarei diuarielor maghiare e numai aceea, ca dintre toti tocmái generalulu unguru a mancatu bataie dela insurgenti. Press'a moderata maghiara, cu „Pester Lloyd“ in frunte, continua inse a condamnă dispositiunile consiliului militarulu din Vien'a, care, dice, cu tóte ca de doui ani incóce a pregatitu ocupatiunea, totusiu momentulu de faça l'a aflatu nepregatitu cá totdean'a. „N. Fr. Presse“ serie inse din Vien'a cu privire la nesuccesele suferite: „Este unu secretu publicu, ca gen. Philippovici, candu i s'a incredintiatu comand'a armatei de ocupatiune, a supusu unu memoriu consiliului de ministri, ceréndu se i se dé unu numeru indoitu de trupe, ca-ci numai in casulu acest'a póte se se esecute ocupatiunea fora pedeca. La acést'a cerere se fi respinsu inse Andrásy, basendu-se pe relatiunile agentiloru sei sudslavici, ca densulu s'ar' incumeté a intrá si numai cu doue companii cu stégulu austriacu in frunte in Bosni'a, si e convinsu, ca poporatiunea l'ar' primi cu entusiasmu. Nu scimu, déca Andrásy s'a basatu pe cunoscintiele sale de genaralu de honvedu séu de diplomatu bine informatu, candu a disu aceea, dér' cu dorere vedemu, ca generalulu Andrásy s'a insielatu totu asia de reu cá diplomatulu Andrásy.“

Cu tóte ca se constata din mai multe parti ca cu deosebire aproviziunarea armatei ar' fi inca in multe privintie defectuósa, trebuie se punemu animositata, cu care oficiosii maghiari combatu mesurile luate de conducerea centrala militara, pe contulu frecariloru ce au inceputu intre partid'a militara si maghiari, cari se temu de sórtea ce i

se prepara in ascunsu dualismulu. Dér' ce dice opositiunea maghiara, déca chiaru guvernamentalii sunt atatu de catraniti asupra Vienei? — Kosuthianii dela „Egyetértés“ striga in gur'a mare, ca „camaril'a dela Vien'a“ planuiesce nimicirea maghiarismulu, ca de aceea baga regimentele ungare in foculu celu mai greu, cá se le prapadésca s. a. Asia se dicea si asta tótna ca russii ar' fi tramisu trupele romane unde era mai greu in contra Grivitiei, cá se le nimicésca. Acést'a s'a doveditu inse de neesactu, deórece Domnitoriulu Carolu insusi a facutu acele dispositiuni, voidu se arete ce póte armat'a s'a. Dér', respundu vienesii, numai regimentulu 39 din divisiunea Szapáry consta din maghiari curati, celelalte sunt amestecate cu slavi si granitari adeca „unguri de a dou'a categoria“. — Cetatianii din Hatvan au datu unu protestu in contra ocupatiunei si opositiunali moderati provóca pe toti ungurii se imiteze esemplulu acest'a patrioticu. Maghiarii, guvernamentali si opositiunali, sunt tare desamagiti. Acést'a se póte vedé din articulele ce le adusera foile cu ocasiunea serbarei dilei santulu Stefanu. „Va se ajungemu si noi la sórtea Turciei!“ esclama „Közvélemény“. „Ce insémna natiunea? in adeveru, natiunea nu numera nimicu, numai Tisza Kálmán numera“, dice „Pesti Napló“. „Altfeliu, cu totulu altfeliu ne-amu inchipuitu actiunea, altfeliu resbelulu, in care avé se'si capete dualismulu botezulu de focu, si desamagire si ingrigire ne apasa acuma animele cu greutatea plumbulu“ — oftéza guvernamentalulu „Pester Lloyd“.

Luarea Seraievului.

Despre luarea orasiulu Seraievo, capital'a Bosniei, a sositu in 20 Augustu la Vien'a urmatórea depesia detailata dela comandantele trupeloru de ocupatiune:

ML. Tegetthoff a fostu indreptatu cu brigad'a de munte 1 si 2 a divisiunei a 6-a dela Zenic'a pe drumulu celu reu peste Cacani-Visoc'a spre Seraievo. Tegetthoff avú la Cacani o lupta, despre care relatéza urmatóriele:

„In 15 dupa ce am ajunsu in Cacani, am fostu atacatu de vreo 500 insurgenti, cari inse fura indata impras-tiati; inca in nópte am inceputu a trece Bosni'a la Popovici, lasandu la tiermulu dreptu unu batalionu spre aperarea flanculu meu stengu. Antegard'a dela tiermulu stengu a fostu primita pela 10^{1/2} óre a. m. la esirea din defileulu Colotici c'unu focu violentu de catra inamicu, care ocupá positiuni fórte bune, totu asia fú primitu si batalionulu ce inaintá la tiermulu dreptu. Dupa o lupta de 1 ora si jumetate s'a retrasu inamiculu la tiermulu stengu si grosulu trupeloru a inaintatu apoi pana la Citlucu si antegard'a a ocupatu Hanulu; Batalionulu dela tiermulu stenga intim-piná o resistentia mai mare, dér' totusi inaintá pana la Busici; lupt'a ne-a costatu 8 raniti.“

Cu dat'a 17 Augustu relatéza M. L. Tegetthoff:

„Am pornitu astadi spre Visoc'a cu colón'a stenga la 5 óre si cu colón'a la tiermulu dreptu alu Bosnei totu la 5 óre dimineati'a, ér' cu colón'a principala am plecatu pe drumulu tierii bine conservatu la 7^{1/2} dim. Pe la 8 óre am datu de inamicu, care ocupase liné'a dela Caici la tiermulu dreptu alu Bosnei, de-alungulu Podrinascei pana la muntele Craljevaç la tiermulu stengu, si mai cu séma Bratnic'a, care erá ocupata de redifi in 3 etagie, cari deschisera unu focu fórte viu. Miscarea de atacu asup'a flanculu stengu inamicu s'a potutu esecutá numai fórte incetu, in fine inse inamiculu dupa o lupta indelungata si inversiunata a fostu respinsu spre Visoc'a. Si pe tiermulu stengu a fostu constrinsu locot.-colonelu K a l t e n b r u n n e r pe inamicu cá se se retrage; atunci sosi tocmái gener. M ü l l e r cu 2 batali-one si 1 bateria, pe cari comand'a corpului le tramise in ajutoriulu meu; am ocupatu indata Visoc'a, unde aflaramu multa munitiune si arme gramadite; am lasatu apoi cá trupele, cari erau fórte óstenite din caus'a terenulu celu greu, se bivuachez. Perderile sunt: 2 oficeri si 80 soldati raniti; 4 morti.“

Relatiunea lui Tegetthoff o am primitu abia eri demaneatia. N'am potutu prin urmare, avendu in vedere ca atatu trupele sale catu si ale mele erau ostenite, se pornescu mai departe spre Seraievo, cu tóte ca doreamu acést'a multu, ci am remasu cu colón'a mea la Blazui, pre candu Tegetthoff a inaintatu pana la Han-Seminovac. La 2 óre dupa ameadiu am inceputu a face recunósceri spre Seraievo cu trupele, cari singure mai erau inca puçinu ostenite, cu 2 escadróne de hussari si cu 2 tunuri; cu ocasiunea acést'a veduramu, ca insurgentii aveau redicate pe inaltimea dela Lukovac baterii pentru patru piese, de alta parte observaramu, ca promontoriulu Cobil'a-Glav'a nu era ocupatu de insurgenti. Tegetthoff din parte-i s'a urcatu cu intrég'a s'a colóna pe muntele Kosarsky-Brdo. Dispositiunea pentru astadi suná pentru colón'a principala astfeliu:

„Gener. Kaiffel (5 batalióne, o bateria usióra si o bateria de munte) pléca la 4 óre demaneatia din tabera, pe siosea pana la inaltimea dela Ilitze, se abate apoi spre Cotori si intorcédu-se la steng'a ia directiunea Debelo-Brdo spre Seraievo. Colonelulu Villetz (3 batalióne si 3 baterii din reserva) are directiunea pe drumulu spre Cratin-selo, va plecá inse dupa gen. Kaiffel; colóni colonelulu Villetz s'a mai datu peste acést'a 1 1/2 escadronu, pre candu gener. Kaiffel primi numai unu jumetate escadronu. ML. Tegetthoff, a careia trupa era intarita prin detasiamentulu gen. Müller, primi insarcinarea a ocupá inaltimea dela Pasan-Budo.“

O negura désa favorisá marsiulu colóneloru, cari ajunsera fora perderi la punctele indegetate. La 6 1/2 óre artileria dela colón'a ML. Tegetthoff a datu primele focuri asupra castelului dela Seraievo incungiuratu de unu zidu tare, unde asiediasera insurgentii mai multe tunuri. La órele 7 si 30 minute ajunsera bateriile colonelulu Villetz la Bufalic si incepura din partea lupt'a cu castelulu. Totodata atacá col. Villetz positiunea insurgentiloru dela Cratin-selo, care érá intarita cu siantiuri. Gen. Kaiffel numai cu greu si fórté incetu a potutu se gonésca pe inimicu, care se affá in positiunile fórté tari si greu de urcatu la Mrdzidjije si la muntele Trebevitz si cu tóte ca colonelulu Villetz 'lu spriginea viguros, gener. Kaiffel abia la 10 óre si 5 minute a potutu se ajunga pe inaltimea dela Debelo-Brdo; tunurile de munte ale generalulu Kaiffel facura in fine se amutiésca tunurile inamice din citadela, cari 'si indreptau foculu lor cu taria in contra colóneloru colonelulu Villetz si Tegetthoff. Infanteria defacuta in glóte inaintá acuma spre cetate; se incinse un'a din cele mai infricosiate si crancene lupte; din fiecare casa, din fiecare feréstra si din fiecare crepatura de usia impuscau asupra trupeloru nóstre, chiaru femeile si insurgentii vulnerati si bolnavi din spitalulu militar situatu spre vestulu intrarei in orasiu luara parte la lupta, care a duratu pana la 1 óra si 30 minute. Se petrecura scene necredibile de fanaticismu selbaticu si numai bunatatii de anima, dér' si disciplinei trupeloru nóstre este a se multiami, ca orasiulu a remasu scutitu de daune mai mari; cu tóte aceste cateva case au caditu prada focului. Perderile nóstre, cu dorere o spunu, nu sunt neinsemnate. Au fostu raniti maiorulu Dilmont din reg. de inf. 38, maiorulu Eimonsberger din reg. de inf. 52, capitanelu Andreánsky din reg. de inf. 46, toti gravu raniti; sub-locotenentulu Marquis de Gotzani dela reg. 12 de artileria usioru ranitu. Trofeele castigat' inca nu s'au potutu numerá. Trebuie se laudu cu deosebire bravur'a si devotamentulu tuturoru trupeloru, cari au luat parte la lupta, inainte de tóte inse trebuie se laudu estraordinar'a precisiune a focului tuturoru bateriiloru. Comandantii colóneloru merita o deosebita distinctiune; Propunerile de remunerare le voiu asterne in curendu cu cea mai mare devotiune. Insurgentii se imprastiaru in tóte partile, cu deosebire spre Goras'd'a si Rogatic'a. Dupa ce s'a finitu lupt'a si a fostu ocupatu intregu orasiulu s'a plantatu stindartulu imperatescu pe castelu si in sunetulu imnului poporalu fú salutat' de 101 salve de tunu si de strigarile entusiaste infinite ale trupeloru, acompianiate de acele ale locuitoriloru chrestini.

Seraievo, 19 Augustu 1878. Philippovici.

Alb'a-Iuli'a, 18 Augustu 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Diurnalistic'a se privesce adi de graiulu, de expresiunea unui poporu. Si cu totu dreptulu.

Si precum pe unu individu asia si pe unu poporu 'lu poti judecá din graiulu, din expresiunile lui, fiindu-i aceste barometrulu celu mai siguru alu culturai sale, a caracterului seu si alu spiritului, care 'lu posede. In aplicarea acestoru adevururi faciá cu poporulu nostru romanu credu inse, ca judecat'a ar' fi pré severa, déca fara a cercá motivele esceptionale, s'ar' mesurá cultur'a, caracterulu si spiritulu lui numai dupa graiulu seu, adeca dupa diurnalistic'a s'a. Inse chiaru si pe langa motive esceptionale escusatórie judecat'a asupra romanului din acestu punctu de vedere nu póte fi decatu numai pré aspra, — si acésta judecata cade mai antaiu asupra capeteloru acelora, cari cá fii romani crescuti din sinulu poporului si prin educatiunea si cultur'a de care s'au impartasitu sunt capabili si chiamati a fi interpretii cugetului si simtieminteloru confratiloru, din indiferentismu si indolentia condemnabila negligita a da taria graiului romanu, — a concurge spiritualminte macaru la spriginirea si redicarea diurnalistic'e nóstre.

Si mari sunt perderile nóstre din acést'a negligere, chiaru atatu de mari, pe catu de insemnate ar' fi dobandile ce le-amu avé, déca cá romani, cu anima si sufletu romanescu, si cu zelu faciá de cauzele nóstre nationale nu amu pregetá a dá in diurnalistica nóstra expresiune de bucuria faciá de fapte frumóse si patriotice si de alta parte déca nu amu crutiá o descoperi si sbicui vitiulu si peccatulu, care róde sinulu romanu.

Pe pamentulu romanu, deosebitu in orasie unde in tóte sunt atatia inteligenti romani, cari pré multu ar' poté face pentru binele si prosperarea natiunei nóstre, — óre in acele chiaru nimicu nu se intempla ce merita lauda publica, si ce ar' trebui a fi publicate, cá esempln nobile de imitare, — si óre sbicuiului publicitatii, acestei pré bune medicine lecutórie, acestui impunatoriu controlu publicu, nu s'ar' poté dá óre multime de fapte negre si rusinóse?

Carui poporu maretiulu si frumosulu nu i se impare de imitatu si carui poporu reulu nu-i convine a fi lecutu, acela are se péra.

Vreti confratiloru, din orasie si comune cu inteligenti romani, cá romanulu se fia privitu de unu astfeliu de poporu?

Déca nu, la o parte cu indolenti'a blastemata si lasati se se audia graiulu vostru, marindu frumosulu si sbicuiindu uritulu, — si folósele nationale voru fi mari, éra stranepotii vostri ve voru binecuventá.

Eu inregistrezu dela noi deocamdata unu frumosu si laudabilu actu.

O conferintia tienú inteligenti'a nóstra in 18 a lunei curente in scól'a greco-orientala romana. Conformu conclusului adusu de adunarea generala din Abrudu a societatii pentru fondu de teatru romanu, adunarea generala din anulu acést'a a numitei societati avendu a se tiené in anulu acést'a la noi, si in urmarea unei provocari din partea dlui vicepresedinte Iosifu Hoszu si a d-lui secretariu Iosifu Vulcanu, conferintia mentionata statori dupa scurta desbatere terminulu adunarii societatii pentru fondu de teatru romanu pe 10 si 11 Octobru si alegédu si unu comitetu arangiatoriu, pentru statorirea si esecutarea programei adunarii, pentru arangierea unui balu impreunatu cu concertu. Comitétulu consta din urmatorii d-ni: Presedinte d. advocatu Mateiu Nicola, vice-presedinte d. advocatu Rubinu Patitia, casariu dlu secretariu de fincie Georgiu Popu, secretariu dlu jude orfanalu Mihaiu Cirlea, éra cá membrii dnii advocati Nicolau Barbu, Georgiu Filippu si Ioanu Cosieriu, mai departe dnii Dr. Ioanu Popu, Nicolau Popu, Nicolau Benza, Ioanu Cirlea, Ioanu Margineanu, Ioanu Moldovanu, Dimitrie Rada, Petru Germanu si Nicolae Palisianu. Acestu comitetu, din membrii mentionati fiindu constituitu, da garantia deplina, ca adunarea tienenda in 10 si 11 Octobru va fi una dintre cele mai frumóse adunari, incatu nimicu nu va fi intrelesatu din partea comitetului, cá reusirea se fia stralucita.

Si in dilele de adi, candu pe terenulu politicu activitatea nóstra e atatu de nefructifera, e unulu dintre cele mai imbucuratórie semne, ca romanulu pentru a dá semne de esistinti'a lui, si pentru a ajutorá inaintarea nóstra pe terenulu socialu si culturalu, imbraçisiéza cu caldura démna societatile nóstre nationale.

La revedere.

A. Iulianu.

Confessiunile si Raiatele in Bosni'a.*

Déca impartimu locuitorii Bosniei dupa confessiuni, éra nu dupa rasse (semintii), capetamu doue grupe principale, mohamedani si chrestini. Chrestinii la rendulu lor inca se impartu in doue confessiuni, in chrestini greco-orientali si in romano-catolici séu latini. In privint'a infaçiosierei esterióre nu se distingu greco-orientalii de romano-catolici intru nimicu, ca-ci vedi totu acelasi poporu ticalosu si amaritu, care nu arata nici unu semnu de bucuria adevurata despre esistinti'a sa. Si totusi este o diferentia esentiala intre amendoue grupele, déca consideramu mai de aprópe preotimea acestui poporu, care este adevuratulu seu regulativu si are mai mare séu mai mica influentia asupra. Déca totusi se ne damu parerea asupra clerulu din acésta tíera, atunci aceea pentru clerulu gr.-ortodocsu va fi multu mai nefavorabila. Caus'a, pentru care nu ne potemu pronuntia favorabilu pentru clerulu ortodocsu, este simoni'a cea spurcata, care se esercitéza chiaru de patriarhulu din Constantinopole cu o nerusinare scárboasa. Celu ce voiesce se capete din man'a patriarhului vreunu episcopatu in Bosni'a, acela trebuie se platésca sume considerabile de bani patriarhului si celu ce da mai multu, capeta episcopatele cele mai bune si mai grase. Se face o formalta licitatiune cu posturile cardinale preotiesci. Patriarhulu fanariotu din Constantinopole trage venituri frumóse din astfeliu de licitatiuni.

In Bosni'a si in Hertiegovin'a sunt trei episcopi uuulu in Zvornic, altulu in Seraievo, alu treilea in Mostar, acesti'a sunt totu fanarioti, pe cari nui dóre de felu de turm'a cuveutatóre, decatu se o tunda si se o mulga pana ii ia si pielea. Tirani'a si despotismulu popoloru fanarioti au luat si in alte parti ale peninsulei ilirice dimensiuni atatu de mari, ca turm'a credinciósa a fostu multu mai apesata si mai impilata din partea clerulu fanariotu, decatu din partea stapaniloru turci. Nici nu se póte altmintrelea, pana candu demnitarii cei mai inalti bisericesci trebuie se-si cumpere demnitatile lor cu auru greu, si apoi cá se nu'si pérdá acele posturi sunt siliti, cá in totu anulu se tramita la patriarhatu daruri insemnate, cari adeseori trecu peste veniturile eparhiiloru. Pentru cá se se póta sustiené in posturi episcopii introducu o sistema de impilare si despoiare, care se esecutéza intr'o forma mai fina, decatu despoierile din partea organeloru administrative otomane, si din partea proprietariloru mohamedani.

Considerandu, ca clerulu ortodocsu n'are in tíera nici o proprietate, considerandu, ca salariile mitropolitiloru infaçiosiéza sume mari (7 - 12,000 fl. pe anu), numai incapenici o indoiéla, ca pentru cá se se procure aceste, sume si darurile cele enorme, se recere, cá se se faca impositie in tóta tíer'a asupra tuturoru comuneloru bisericesci séu parohiiloru. Parohulu hotaresce tributulu (birulu) ce este datoriu fiecare parohianu intielegandu-se de sine, ca nu trebuie totdeauna se'lu platésca in bani gat'a. Contributiunea o póte plati si in naturale: in bucate, miei si gaini. Sunt ómeni mari, cari inca nu sunt botezati, din cauza, ca parintii n'au potutu plati sum'a, care li s'au cerutu pentru botezu. Si candu móre cineva inca capeta preotulu ceva, care nici intr'unu chipu nu-si póte uitá de sine, cu atata mai vertosu, ca presiunea de susu ilu silesce la astfeliu de fapte. Cei mai tristu si mai durerosu, ca atatu clerulu superioru catu si celu inferioru n'are nici cea mai mica sciintia si nu suut casuri rari de a affá preoti, cari nu sciunici ceti, nici scrie, cari dicu rogaciunile de rostu fara de a le ceti. Peste totu sunt 509 preoti, dintre cari 374 cadu pe Bosni'a, eara ceilalti 135 pe Hertiegovin'a. — Catolicii au 142 preoti. Clerulu catolicu este recrutatu din tagma franciscaniloru si intrece clerulu ortodocsu atatu cu calitatile morale catu si cu cele sciintifice si are si inaintea mohamedaniloru o védia deosebita.

Cu tóta cultur'a clerulu catolicu inse credinciosii catolici sunt totu atata de ignoranti, si de amariti, cá si cei ortodocsi, unu fenomenu, care s'a observatu si in alto locuri. Capulu bisericeii catolice are o leafa camu la 2000 fl. Tóta vieatia calugariloru franciscani face o impresiune fórté amarita si trista. Credinciosii catolici s'au bucuratu de óre-cari libertati si privilegii, inca din timpurile invasiunei osmaniloru, pe cari au sciutu se le stórca poterea centralistica romano-catolica dela invingetoriu. Cu tóte privilegiiile si cu tóte firmele totusi n'au scapatu de persecutiuni de fanaticismulu barbaru alu mohamedaniloru nici catolicii.

Astfeliu in urm'a persecutiuniloru celoru ne mai pomenite se ruinara bisericile, si manastirele catoliciloru (dupa cumu se pustira si manastirile romaniloru din Transilvania prin fanaticismulu tirani'a si despotismulu calviniloru sub domni'a principiloru patriotici.) Ortodocsi voru fi cam 500,000 si catolici 120,000 catolici cu 84 parohii, dintre cari 63 in Bosni'a si 21 in Hertiegovin'a.

Episcopulu catolicu din Bosni'a residéza in Brestovce. Catolicii din Hertiegovin'a stau sub episcopii din Mostar si Ragus'a. Tóta cestiunea orientala culmineza in cuventulu „Raia“, totusi cei mai puçini voru fi in stare a intie-

*] Dupa unu extractu alu lui „Pester Lloyd“ din opuh intitulatu „Bosni'a“ de Schweizer-Lerchenfeld.

lege ocar'a, degradatiunea, sclavi'a brutalitatea, neindreptarea, care apasa pe cei mai multi supusi crestini ai imperiului otomanu (cuventulu „Raia“ insemneza turma, ciurda cirada, si s'a luat din alu 19-lea Sur'a [capit.] alu Coranului, unde pe la fine se dice: „La diu'a judecatii de pe urma vomu man'a pe cei fora de lege in iadu, precumu se mana o ciurda de vite la apa“). Domni'a turciloru s'a trecut in Bosni'a si in alte parti ale Turciei, care acuma s'au smulsu din man'a turcului fanaticu. Nici intr'o tiara chrestina in tota Europ'a n'a fostu omulu degradatu si tiranisatu ca in Turci'a. Pe candu se buciama din Constantinopole in tota Europ'a apusena, ca se voru introduce reforme binefacatorie, bosniacii remasera totu in starea de mai inainte, adeca chrestinii n'aveau dreptu de a-si face turnu cu clopote, ci numai toca, prin care chiamau credinciosii la bisericu, ca la cavaleria, candu da ovesu cailoru. — (Ce mai minune mare, ca barbarii si fanaticii de turci asiatici nu lasau pe chrestini se-si face biserici si se-si puna clopote, pe candu sasii din Transilvani'a, cari porta numele de evangelici, adeca adeverati pazitori ai invetiaturiloru evangelice si portatori ai culturai si ai civilizatiunii, n'au concesu odata cu capulu, ca chrestinii ortodocsi se-si zidisca in cetati biserici catra strada si se le puna clopote. Cine nu crede, n'are decatu se marga in oricare cetate sasasca si se vedea, ca bisericile sunt infundate in laintru, in curti, si n'au nici turnuri, necumu clopote.) — Cu tota decretarea egalitatii culteloru in Stambul, totusi chrestinulu bosniacu, candu se apropiu unu mahomedanu trebuia se se scole de pe scaunu, se-i deschidia portiti'a seu porta curtii sale si pasialei se-i sarute mau'a si genunchii. — (Dera ce voru dice generatiunile mai tinere, care n'au apucatu vremele acelea bune si fericite, candu domnea aici in cetatea Brasiovului, unu aturisu de „judetiu“ seu „fenogiu“ alu orasiului, care priu tiraniile sale intrecea pe pasii turcesci din Bosni'a. Candu trecea pe langa cas'a lui „Blonii“ (romanii) trebuiau se-si ia palariu de departe si se marga cu ea totu a mana pana trecea de cas'a lui, apoi ori era cineva in ferestra ori nu si era vai de acela, care ar' fi cutezatu se treca cu palariu in capu pe lenga cas'a jupanului „judetiu“ ca indata alergau dupa elu slugile lui si din 25 de toiege nu scapa nefericitulu. Bune vremi, mai erau acelea! Cumu se infaciosiau negutiatorii si alti fruntasi inaintea domniloru sasi nu o mai pomenescu, ca te infiozezi de despretiulu si degradatiunea cu carelu primea sumetiulu si atopoterniculu patricianu. In dilele cele bune si fericite da si bietii negutiatorii, cate unu balu apoi invita la elu si magistratulu, dara pana la 12 ore, pana candu erau domnii si stapanii de facia si pana nu se ospetau domnii cei mari si cei mici, secretariisii cu jupanesele lor, nu cuteza nici unu june de romanu se joce, nici unu negustoriu se manance ceva. Isi tieneau fetele de negutiatorii de cea mai mare onore si favore, candu le lua si le joca cate unu secretariasiu cu cate 200, 300 fl. lefa pe anu. Numai dupa ce se ducea totu magistratulu se incepea balulu romanescu, atunci incepeau junii se joce cu fetele si mumele, se tindea mesele, ca atunci fiecare isi ducea de mancare de acasa, ca la balu poteai muri de fome si de sete, ca nu capetai nimica. Ce mai vieatia minunata patriarcala!) —

. . . Ba mai multu decatu atata, candu se intalnea unu crestinu calare cu unu turcu trebuia se ste pe locu si se se de josu pana trecea mohamedanulu. Tota infaciosiarea bosniacului arata, ca elu a traitu sub unu jugu forte tiranicu. Chiaru si imbracamintea iti spune indata, ca ai de a face cu unu sclavu, ca hainele lui sunt mai inchise, decatu ale mohamedanului. (Colorile deschise sunt unu semnu de libertate la mohamedani.) Femeile sunt imbracate parte serbesce, parte morlancesce, parte turcesce. . . —

Scola de agricultura dela Herestrau.

Ministrulu agriculturai, comerciului si lucrarilor publice din Romani'a a insarcinatu o comisiune compusa din dnii C. N. Racota, Trotenu si Dr. I. Felix, ca se asiste la esamenele teoretice si practice ale eleviloru dela scola de agricultura si silvicultura dela Herestrau (la bariera Bucuresciloru) cu scopu, ca se-i relateze situatiunea, in care au gasitu institutul si se propuna imbunatatirile ce credu, ca ar' trebui introduse in acest'a scola. „Monitoriulu“ publica acuma raportulu acestei comisiuni catra ministru, care este forte interesantu din punctu de vedere alu instructiunii in genere atatu, catu in specialu alu instructiunii agricole necessara poporului romanu ca pana de tote dilele. Estragemu der' punctele principale ale raportului din cestiune:

Relativu la scola comisiunea a constatatu, ca scola numera actualmente 47 elevi atasiati la studiulu agriculturai si 68 la sectiunea mecanica. Cursurile ce se predau, conformu programului, sunt in numeru de 7 pentru agricultura si 4 pentru mecanica, er' instructiunea, ce se da eleviloru in acestu institutu, se divide in doue parti: in invetiamentu teoreticu si in invetiamentu practic. In privinti'a programului comisiunea ar' dori

1 ca in fiecare anu se se face unu programu definitivu servindu de norma scolei; numai astfelu s'ar' pote constata, deca professorii au percursu tota materi'a si deca sunt de lipsa modificari. 2. Dnii professori se fia obligati ca dupa terminarea cursuriloru teoretice se fia aplicatiuni la cursurile predate. Aceste aplicatiuni se se facea seu pe campu, seu in excursiuni pe la fabricele si fermele vecine, seu in laboratoriu, analisandu diferite pamenturi si plante, facendu disectiuni animale s. a. Pentru acestu scopu e necesitate ca toti professorii se fia speciali si se fia instalati chiaru in institutu. 3. Se se intrunisca celu puçinu odata pe septemana scolarii din tote clasele spre a li se face o conferintia generala asupra lucrariloru fermei (mosiei arendate), sei puna in curentulu progressului si a starei agriculturai din tota tier'a romanasca. — Programulu actualu a fostu aplicatu de professori in modu satisfactoriu. Aplicatiunile culturai propriu dise inea se facu in modu destulu de satisfactoriu; gratia activitatii si asiduitatii d-lui P. S. Aurelianu, directorele scolei.

Scola are o ferma adeca o mosie-modelu, care se exploateza cu scopulu specialu, ca elevii se fia practica. Ferm'a cuprinde 500 pogone, dintre cari 450 pogone formea campulu de exploatare, era 50 pogone sunt ocupate cu gradini, parcu, cladiri, vie si campulu de experientia compusu din 6 pogone. In exploatare se urmeza doue asolamente, unulu pe 140 pogone compusu astfelu: jacera, rapitia, grau, plante prasi-torie, gunoitie, cereale de primavera, nutretiuri (mazariche) s. c. Pe restulu de pogone se urmeza unu asolamentu basatu pe jacera si compusu din jacera, cereale de toamna si de primavera, nutretiuri s. a. Acestu asolamentu are a se urma pana candu se va ingrasia pamentulu si atunci se va pote adopta asolamentulu de mai susu. Afara din asolamentu se fia lutierna si cateva pogone cu fenatie naturale. Tote lucrarile fermei se facu cu argati si omeni cu diu'a; elevii facu practica mai alesu in culturile de experientia si la conducerea instrumenteloru; ei i-au parte neinsemnata la lucrarile fermei, nepermitiendule timpulu. — Exploatarenea fermei se face de catra directorele scolei cu propriile sale mediuloce, platindu statului o arenda anuala de 4500 lei. Comisiunea crede, ca ar' fi mai corespunditoriu scopului ca ferm'a se se exploateze in regi'a statului, pentru-ca directorele ori-care ar' fi nu va pote face cheltuielile, ce ar' necesita cumpararea tuturor masineloru perfectionate si introducerea celor mai alese rase de animale, fiindu-ca aceste ameliorari reclama sume mari. Cu tote aceste culturi'a fermei e destulu de ingrigita, in raportu cu mediulocele, de care dispune arendasiulu. In anulu acest'a granele si alte culturi sunt dintre cele mai frumose; graulu mai cu sema este de admiratu si pote fi intrebuintiatu totu ca sementia, atata e de curatu.

Relativu la atelierulu ce functioneaza pe lenga scola, comisiunea a vedutu cu parere de reu transferarea scolei de arte si meserii dela bariera Mogosioiei la Herestrau, contopindui directiunea cu a scolei de agricultura. Prin permutarea scolei acelei'a la scola de agricultura si contopirea s'a cu a fabricei dela cea scola s'a adusu o confusiune regretabila in lucrarile, ca-ci natur'a lucrariloru ce trebuiescu seversite de catra elevii scolei de arte si meserii e cu totul diferita de aceea a lucrariloru unui atelieru de agricultura. Cu modulu acest'a fabric'a de instrumente agricole, care odinioara era atatu de prospera se va transformu intr'unu felu de fabrica de lacatuseria seu templaria, prin urmare, cu totul departe de scopulu ce trebuie se 'si propuna unu atelieru de agricultura. Comisiunea roga der' pe ministru, ca se fia se se transfereze catu mai curendu scola de arte si meserii in cladirile ce s'au facutu inadinsu pentru acestu scopu. „Deca acest'a scola ce incepuse se fia atatu de prospera ar' fi urmatu pana adi in conditiunile ei primitive, mai toti meseriisii si fabricantii nostri ar' fi fostu numai romani, mai cu sema ca se luase dispositiuni, ca la cei mai buni scolari premianti, ce ar' fi esitu din acest'a scola se li se deschidia pe cont'a statului cate unu atelieru in districtele loru respective. Numai astfelu se voru respandi artele si meseriile in tota tier'a, scapandu-ne cu incetulu de fabricantii straini“. — Catu pentru fabric'a de masini si instrumente agricole, trebuintele agriculturai ceru a i se da o mai mare desvoltare spre a pote face instrumente de asemenea natura catu de multe si eftine, de unde proprietarii si arendasii din tier'a se 'si pota procura, cu tota

increderea, instrumentele, cele mai perfecte si mai potrivite cu trebuintele lor. Acest'a fabrica ar' pote der' se fia folositoare nu numai scolei der' si tierii intregi.

Incatu privesce personalulu fermei si alu atelierului, comisiunea a constatatu cu placere, ca elu este aptu pentru insarcinarile sale. — Relativu la constatarea profitului netu alu exploatarenea in ultimii ani resulta din relatiunea dlui directore ca, ca in ori-ce forma profitulu este varabilu, fiindu si ani de perdere, si ca in genere profitulu ar' varia dela 1500—3000 lei anualmente. Comptabilitatea de si tenuta in partida simpla, e regulata. — Comisiunea nu'si pote ascunde parerea de reu, ce a simtitu, vedendu desfiintata scola de orticultura si pomologia, ce se infintiase acuma doui ani. De aceea propune a se lua mesurile necesari spre a se infintia din nou acest'a scola, ca-ci ea este de cea mai mare importantia atatu pentru proprietarii mari, catu si pentru cei mici si mai alesu pentru orasieni, unde mai toti au cate o gradina in cupriusulu curtii lor, apoi acest'a scola alaturata pe lenga institutul de agricultura ar' pote fi de celu mai mare folosu si pentru economi'a, ce ar' aduce scolei. Pe lenga acestea comisiunea afla de lipsa dotarea institutului cu mai multe colectiuni, precumu schelete de animale domestice, atlante, tablouri s. a. In fine in ceea-ce privesce hran'a si intretinerea eleviloru, in raportu cu spesele ce se facu, comisiunea le-a gasitu suficiente si in bune conditiuni. Ar' fi de doritu inse a se infintia o infirmeria si unu stabilimentu de bai pe lenga scola de agricultura ca necesitate igienica.

Legea in contra Socialistiloru.

Proiectulu de lege in contra socialistiloru, care a fostu prezentatu consiliului federalu, contine 24 articule. Acestu proiectu dispune in substantia, ca asociatiunile, intrunirile si publicarile, care tindu a servi propagand'a doctriineloru democrato-socialiste si comuniste, adeca surparea baseloru ordinei sociale-politice actuale, trebuie se fia interdice. Interdicerea pote fi pronuciata de autoritatile locale ale stateloru federale. Interdicerea pronuciata este valabile pentru tota intinderea teritoriului federalu. Recursulu in contra interdicerei este deschisu pentru afacerile privitorie la asociarii si la pressa, inaintea unei comisiuni imperiale, ce se va institui. Acesta comisiune se va compune din 9 membri, dintre care celu puçinu cinci voru trebui se fia parte din magistraturai. Ea va otari in ultim'a instantia.

Proiectulu mai contine dispositiuni penale aplicabile la fiecare casu de delictu. Pedeps'a minima este o amenda in bani; pedeps'a maxima unu anu de inchisoare. Autorisarea de siedere pote fi refuzata in cateva districte si in oreari localitati pentru personele, cari se consacra la propagand'a doctriineloru socialiste. Espulsarea in acelasu casu pote fi pronuciata in contra strainiloru. Interdicerea de a 'si exercita meseria, pote fi pronuciata in contra tipografiloru, librariloru, otelieriloru si birtasiloru. Tipografiile potu fi inchise. In districtele si in localitatile, unde sigurantia publica pote fi amenintata de propagand'a socialista, autoritatile centrale potu, cu consimtiementulu consiliului federalu, se prescrie pentru timpu de unu anu, ca intruniri nu se potu face, decatu cu autorisarea politiei; ca vendiarea imprimatelor pe calea publica este interdisa; ca individii fora mediuloce si fora domiciliu voru fi espulsati; in fine, ca posesiunea, portarea si vendiarea de arme sunt supuse la orecare restrictiune.

Diariulu francesu „Le Temps“, din care imprutamu acestu estiasu, caracteriza astfelu proiectulu de lege, prezentatu consiliului federalu germanu in numele Prussiei de catra comitele Otto de Stolberg, substitutul cancelariului imperiului, „in contra tendinteloru periculoase pentru societate, ale democratiei sociale“:

„Proiectulu pune partid'a socialista afara din dreptulu comunu. Elu o supune unei legi de exceptiune, unei jurisdictiuni esceptionale si i redica ocrotirea tribunaliloru. ca se o supuna arbitrarului administrativu.“ „Rom.“

Seraievulu.

Seraievulu. — turcesce: Bosn'a-Serai — este capital'a ambelor provincii, Bosni'a si Herzegovin'a si resiedinti'a guvernului civilu si militarulu si a tuturor autoritatiloru tierii. Cetatea zace 1720 urme peste suprafi'a marei adriatice si are aproape 50,000 locuitori. Cea mai mare parte sunt mohamedani, 5000 crestini gr. or. la 1000 catolici, vreo 3500 evrei, aproape 1000 tiganii si vreo 3000 colonisti straini de diferite confessiuni. Panoram'a Seraievului, pe care romanii vechi 'lu numiau „Sarite“, e incantatoria. Anevoie se pote ca unu orasiu se fia mai frumosu situatu ca acest'a. Seraievulu ofera cu multele sale giiamii, moschee si minarete, cu bisericile, cupolele,

turnurile si zidurile, cu cele 3 riuri ale sale, cu multele poduri, insule, gradini si nenumeratele edificii incungurate de verdétiá, unu aspectu fermecatoriu, surprindietoriu. Déca intri inse in orasiu, observi mare necuratienia si neregularitate, astfelu incatu perdi multu din ide'a frumós'a ce ti-ai facut'o de departe. Cu tóte aceste inse Seraievulu este nu numai cea mai mare si bogata cetate a tierii, ci si unulu din cele mai interesante orasie ale Deltei ilirice. Mai cu séma bosniaculu nu-si póte inchipui ceva mai pomposu si mai stralucitu cá Seraievulu. Dintre zidurile publice sunt remarcabile 1. conaculu, resiedinti'a guvernorului in stilu modernu; 2. casarm'a militara cu 2 etage zidita la 1857; 3. hal'a comerciului, lipscani'a (Bezestan); 4. Telaleri'a (unde se vendu vechiturile), zidire de pétra. Aceste cladiri apartienu popiloru mohamedani. Mai sunt apoi si unele zidiri private mai insemnate. Orasiulu de altcumu ofera puçinu interessu architectonicu. Dintre giamii si moschee peste o suta la numeru sunt numai doue zidiri frumóse din timpulu candu domni'a Islamului era in cea mai mare splendóre si adeca: „Careva dzamija“ (giami'a imperatului) si „Usrenbergova-dzamija“ (giami'a begului Usren). Cele doue citadele, cea vechia si cea noua, sunt estinse pe doue inaltimi ale orasiului, dér' cá fortificatiuni neinsemnate. — Seraievo a fostu fundatu la 1465 de catra nobilii bosniaci Socolovici si Zlatarovici, cari mai antaiu trecura la Islam, si de catra vezirulu tierii begulu Usren. Acest'a a ziditu si resiedinti'a (Sera), deunde si-a luat numele orasiulu. In anulu 1480 Seraievulu a fostu cuceritu de catra ostirile regelui Mathi'a, in anulu 1698 de catra trupele austriace sub printiulu Eugeniu de Savoia, candu cadiura prada focului 150 de giamii. Seraievulu are unu caracteru pitorescu orientalu. Casele mohamedane cu ferestrele ingradite cu feru ale odailoru unde locuiescu cadínele, incungurate mai totu de gradini, mohamedanele imbrobodite si inveluite, frumósele fete crestine si femei tinere in costumulu loru nationalu, viéti'a miscata a trupelor concentrate aci in uniformele loru diferite, multimea de moslimi, chrestini, arnauti, jidani, tígani s. a. mai bine, mai reu imbracati, dér' totdeun'a pitoresci, printre ei caili cu povare si ici si colea cate unu begu mandru pe cate unu calu iute cá unu smeu — tóte aceste facu o impressiune deosebita asupra caletorului. In dile de serbatori mahomedane abia te poti miscá pe strade, cari sunt pline de poporu si calareti si printre ei trasurile haremiloru, dupa obiceiulu vechiu colorate pe din afara, ducédu cate 2 pana la 3 cadíne sulemenite. — Seraievulu este centrulu comerciului din Bosni'a; cea mai mare parte din marfile, cari venu din Rumeli'a séu din Europ'a in Bosni'a, se aducu la Seraievo si de aci se espedéza in tóta tiér'a.

Diverse.

(Aniversarea nasterii Maiestatii Sale in Bucuresci.) Cetimu in „Monitoriu“: Dumineca, 6/18 Augustu curentu, cu ocaziunea aniversarei nasterii Maiestatii Sale Imperatorului si Regelui Austro-Ungariei, s'a celebratu la biseric'a parochiala romano-catolica din capitala unu Te-Deum. La acésta ceremonie au fostu de faciá: D. M. Cogalniceanu, ministru alu afaceriloru straine; d. Cavaleru de Zwiednick, agentu si consulu generalu alu Austro-Ungariei, insoçitu de totu personalulu consulatului; unu adjutantu Domnescu, d. comandantu alu divisiunei a II-a teritoriala si d. prefectu alu politiei capitalei. Dupa terminarea oficiului divinu, d. ministru alu afaceriloru straine a mersu, insoçitu de unu adjutantu Domnescu, intr'una din trasurile Curtiei la otelulu agentiei diplomatice si consulatu generalu alu Austro-Ungariei, spre a face dlui agentu si consulu generalu visit'a oficiala de felicitare.

(D. Iónu Bratiánu,) presiedintele consiliului, — scrie „Romanulu“ — este de patru dile deja la baiete dela Marienbad. Mai inainte de plecarea d-s'a erá pe deplinu restabilitu de consecintiele accidintei dela Cötroceni, dér' ii remanea acea slabiciune, resultatu a doui ani de munca neintrerupta si de emotiuni neincetate, pentru care toti amicii 'lu rogau de multu se se ingrijésca seriosu si se ia cateva septemani de unu repausu deplinu. In tiéra repausulu nu'i erá posibilu, atatu pentru-ca d-s'a insusi nu se potea retiené de a se ocupá necurmatu de afacerile dilnice ale guvernului, catu si pentru-ca prea numerosii visitatori nu'i lasau unu momentu de liniste. Dupa scrirele, ce avemu dela Marienbad, d. Bratiánu in-

cepe a se resimti dejá de efectele repausului, ce póte gustá si de ale ingrijiriloru ce'si da. Este probabilu, ca pe la finele lunei curente séu la inceputulu lunei viitórie, se va întórce in tiéra, spre a'si reluá viéti'a si ocupatiunile d-sale obicinuite.

(Unu tieranu inmormentatu de viu.) Eri Luni, in diorulu dilei unu nenorocitu teneru tieranu, unulu din fruntasii comunei Gasi-tesci, insuratu de curendu, venindu incarcatu cu o povara de porumbu alu domeniiloru in capitala, impreuna cu alti tovarési ai sei, pe sioséu'a vechiului drumu alu Craiovei, avu nenorocirea se fia omoritu chiaru de povar'a lui, si éca cumu: Pe drumu boii, zarindu unu lacu cu apa alaturea cu sioseau'a, se abature din cale cá se mérga acolo. Bietulu tieranu dormindu nu prinse de veste la timpulu cá se opréscá vitele de a se coborí dupa terasementulu sioselei in acelu locu si fú resturnatu. Elu cadiu in lacu, a carui'a adéncime nu erá nici de jumetate metru, cu faci'a in josu, si fú cotropitu de porumbulu din caru, ce vení totu peste densulu in apa. Ceilalti carausi, fiindu mai departe, nu ajunsera decatu prea tardiu cá se retraga de sub caru pe tovarésiiu loru si avura trist'a sórte de a scóte numai unu cadavru, care erá inca caldu. Nenorocit'a victima, se vede, ca pe lenga sdruncinatur'a cadiaturei fú asphixiatu si de porumbulu, care 'lu invelea. „Press'a.“

(„Orpheus“.) A aparutu sub redactiunea dlui Fellegi Victor alu 3-lea numeru din Sem. alu 2-lea alu brosiurei periodice musicale „Orpheus“ pentru lun'a lui Augustu, care contine pe 15 pagine urmatóriele piese: „Der Teufel auf Erden“ Quadrilu de L. Hölzl dupa motivele din Operet'a de F. Suppés; „Rondo“ de Iosef Seemann „Tul a Tiszan“ cantecu poporalu de Elemér Szentirmay, transcrisu pentru pianu de Iulius Kapi. „Orpheus“ costa pe anu 6 fl. pe 1/2 anu 3 fl. pe unu quartalu 1 fl. si apare la inceputulu fiecarei luni. Editiunea fóiei se afla, Budapést'a I. Országház-utca Nr. 94.

Nr. 4542/c. f. 1878.

1—3

Publicare de a 2-a licitatiune.

Tribunalulu regescu din Brasiovu cá senatu funduarius in caus'a esecutionale a „Primei bance transilvane“ contra fabricei de chartia c. r. privilegiate din Zernesci pto. 2000 fl. v. a. c. s. c. si in caus'a lui Simeonu Margineanu pto 528 fl. v. a. c. s. c. face cunoscutu, cumu-ca imobiliiele, accesoriile, zidurile, masinele si fundulu instructu, apartienetórie acestei fabrici, inscrise in protocolulu funduarius alu comunei Zernesci foi'a Nr. 585 A† Nro. ord. 1—3 si pretiuite cu 120,000 fl. v. a., se voru vinde in diu'a de **10 Octobré 1878** la 10 óre a. m. cá la alu douilea terminu prin licitatiune publica, ce se va tiené la faci'a locului in Zernesci in cancelari'a comunala, sub urmatóriele conditiuni:

1. Pretiulu esclamarii este acela alu estimarii — inse la acést'a a dou'a licitatiune realitatile descrise se voru vinde si sub pretiulu estimarii.

2. Voitorii de a licitá sunt datorii a depune la man'a comissariului licitarii unu vadiu de 10% a pretiului de estimare séu in bani gata séu in chartii de statu de valóre egala.

3. Pretiulu cumperarii este de a se solvi in restempu de doui ani, computandu-se dela diu'a licitatiunii in 4 rate egale, si anume: rat'a prima socotindu dela diu'a licitarii in 6 luni, a dou'a rata in 12 luni, a trei'a in 18 luni si cea din urma in timpulu de 24 luni dimpreuna cu interesesele de 60% la subscrisulu tribunalu regescu, cá senatu funduarius. — Vadiulu depusu se va computá in a dou'a rata.

4. Cumperatoriulu va intrá, dupa ajungerea in valóre de dreptu a licitatiunii, in factic'a posesiune a realitatiloru cumperate si se va introduce numai decatu de catra comissariulu judecatorescu. Cumperatoriulu va fi indatoratu a asigura zidirele luate in posesiune in contra focului. Intabularea dreptului de proprietate se va esoperá numai dupa deplin'a solvire a pretiului de cumperare.

5. Déca cumperatoriulu nu ar. satisfice tuturor conditiuniloru de licitatiune, realitatea venduta la cererea ori-carei dintre partile interessate se va relicitá conformu §-lui 459 alu proc. civile, fiindu responsabilu cumperatoriulu pentru dauna si pericolu, pe lenga aceea, ca, si va perde vadiulu depusu.

Totdeodata se provóca creditorii ipotecari es-

terni, cá pentru reprezentarea loru la impartirea pretiului de vendiare se se ingrijésca de unu plenipotentiatu in locu, a carui nume si locuintia se le insinueze inainte de licitatiune, pentru-ca altcumu se voru representá prin denumitulu curatore advocatulu Victoru Popescu.

In fine se provóca toti aceia, cari cugeta a avé vreunu dreptu de proprietate séu prioritate la realitatile, ce se voru licitá, cá incusele loru de reclamare se le substérna, in terminu de 15 dile dela ultim'a publicare a edictului, la acestu senatu funduarius, altcumu neimpedecandu acelea cursulu esecutiunii, voru fi indrnmati numai la ceea ce va prisosi din pretiulu de cumperare.

Din siedinti'a tribunalului regescu de Brasiovu cá senatu funduarius,
tienuta in 10 Augustu 1878.

Mály m. p., presiedinte.
Aved m. p.

Publicatiune.

In **29 ale curentei (Aug.)** la 3 óre d. a. se va vinde prin licitatiune tienenda in faci'a locului fundulu internu parochialu vechiu alu ecclesiei evang. reformate din Blasiu cu superedificatele aflatorie pe dinsulu.

Pretiulu esclamarii: 1000 fl., vadiu 10%.
Conditiiunile se potu vedé la parochulu evang. localu si la judele processualu Toth Miklos.
Blasiu, 16 Augustu 1878. 2—2

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confess. gr.-cath. class'a I din comunitatea opidana Rodn'a-vechia prin acésta se eschide concursu cu terminulu pana in **31 Augustu 1878** st. n.

Emolumentele impreunate cu acestu postu sunt unu salariu anualu de 200 fl. v. a. si pentru quartiru si lemne, unu relutu de 40 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a asterne suplicele loru provediute cu testimoniu de calificatiune, eventualu testimoniu bunu preparandialu, atestatu de botezu si de moralitate, la acestu presidiu alu senatului pana la terminulu susu indicatu. Individii, cari au mai servitu cu succesu bunu cá invetiatori in ori-care comuna, precumu si aceia, cari cunoscú bine cantarile, voru avé preferintia.

Din siedinti'a senatului scol. conf. gr.-cath.
Rodn'a-vechia, in 21 Iuliu 1878.

Presiedintele:
Clemente Lupsiánu.
3—3

Notariulu siedintiei:
Silvestru Moresianu,
invet. prim.

Pensionatu de baieti
Forges in Vien'a
il Praterstrasse Nr. 15.

Scóla speciala comerciala
in Vien'a, il Praterstrasse Nr. 15.
Directoru: **CAROLU PORGES.**
Anulu alu 14-lea.

Acestu institutu de invetiamentu privatu organizatu pe bas'a legei dela 27 Febr. 1873 si-a ajunsu in timpulu de treisprediece ani ai esistentiei sale scopulu ce si l'a pus: formarea de comercianti capabili. Mii de teneri au se multiamésca esistenti'a loru instructiunei ce li s'a datu in acést'a scóla si directiunea 'si tiene de datoría a plasá pe auditorii absolvati. 8—8

Inceputulu prelegeriloru la 16 Septembre n. Inscrerile se incepu la 2 Septembre. Programe gratis.

Pretiurile piatiei

in 23 Augustu n. 1878

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea . . .	6.70	Mazerea . . .	—
	midilocu . . .	6.10	Lintea . . .	7.—
	de diosu . . .	4.70	Fasolea . . .	6.—
Mestecatu	. . .	4.—	Cartofi . . .	1 30
	de diosu . . .	4.20	Sementia de inu . . .	10.60
Secara	de diosu . . .	3.90	1 Chilo. fl. cr.	
	de midilocu . . .	3.90	Carne de vita . . .	—40
Ordiulu	frumosu . . .	3.65	„ de rimatoriu . . .	—48
	de midilocu . . .	2.30	„ de berbece . . .	—28
Ovesulu	frumosu . . .	2.5	100 Chile. fl. cr.	
	de midilocu . . .	5.20	Seu de vita prospetu . . .	36.—
Porumbulu . . .	7.—	„ „ „ topitu . . .	40.—	
Meiu . . .	—			
Hrisca . . .	—			

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 23 Augustu st. n. 1878.

5% Rent'a chartia (Metalliques) . . .	62.15	Oblig. rurali ungare . . .	75.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	64.20	„ „ Banat-Timis . . .	78.50
Losurile din 1860 . . .	111.70	„ „ transilvane . . .	—
Actiunile bancei nation. . .	813.—	„ „ croato-slav. . .	76.50
„ instit. de creditu . . .	255.25	Argentulu in marfuri . . .	100.60
Londr'a. 3 luni . . .	115.—	Galbui imperatesci . . .	5.52
		Napoleond'ori . . .	9.25
		Marci 100 imp. germ. . .	57.66

Editoru: **Iacobu Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**
Tipograf'a: **Ioane Gótt si fiu Henricu.**